

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний університет
Кафедра економічної теорії

Міждисциплінарна курсова робота

3

економічної теорії

на тему:

«Експортно-імпортні структурні диспропорції
у вітчизняній економіці»

Студентки 2 курсу ЕМЕ-21

Цпін І. М.

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

Івашук Ю. П.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ECTS _____

Тернопіль – 2018 р.

План міждисциплінарної курсової роботи на тему:

«Експортно-імпортні структурні диспропорції у вітчизняній економіці»

Студентки групи ЕМЕ-21

Цпін Інни

План

Вступ

1. Теоретичні аспекти експортно-імпортної структури країни.
2. Макроекономічний аналіз зовнішньої торгівлі та диспропорцій у структурі експортно-імпортної діяльності України.
3. Напрямки оптимізації регулювання зовнішньоторговельних потоків України.

Висновки

Список використаної літератури

Зміст

Вступ.....	4
1. Теоретичні аспекти експортно-імпортової структури країни.	6
2. Макроекономічний аналіз зовнішньої торгівлі та диспропорцій у структурі експортно-імпортової діяльності України.....	10
3. Напрямки оптимізації регулювання зовнішньоторговельних потоків України.	15
Висновки	18
Список використаної літератури	20
Додатки.....	22

Вступ

- Важливою компонентом господарської діяльності будь-якої сучасної країни є її зовнішньоекономічні зв'язки. Характер і особливості цієї діяльності мають вагомий вплив на успішність національної економіки в цілому. Тому зовнішньоекономічна діяльність є основою зовнішньої політики України. Можна поспостерігати із досвіду багатьох високорозвинених країн, таких як Китай, Японія, Південна Корея, що правильно вибрана стратегія розвитку і структуризації зовнішньої торгівлі є засадою швидкого зростання їхнього рівня економіки. Крім того, динаміка економічного розвитку України характеризується високим рівнем залежності від зовнішнього середовища та від співпраці з суб'єктами міжнародної економіки а також частка імпорту в торгівлі товарами та послугами на сьогоднішній день в Україні зростає більш інтенсивно ніж експорт. Таким чином, ґрунтовне осмислення центральних проблем зовнішньої діяльності, які проводяться у сфері міжнародної торгівлі, проявлення певних закономірностей і розроблення порад щодо покращення їх розвитку є актуальними для України в умовах сучасної глобалізації ринків.

Загалом необхідність збільшення відкритості до зовнішнього світу господарської системи за рахунок залучення наукових технологій та іноземних інвестицій, що приведе до покращення динаміки торгівлі. Тому мета даної роботи полягає у дослідженні причини структурних диспропорцій експортно-імпоротної політики і подолання зазначених диспропорцій торгівлі.

Для досягнення поставленої мети було визначено наступні завдання:

- обґрунтувати теоретичні аспекти диспропорцій експортно-імпоротної структури торгівлі України;

- проаналізувати необхідність зміни структури зовнішньої торгівлі та її засоби регулювання;
- запропонувати напрямки оптимізації регулювання зовнішньоторговельних потоків України.

Велика кількість науковців досліджували місце експортно-імпоротної діяльності країни в розвитку національної економіки. Вагомий внесок у розробку цієї проблеми внесли: С. Аржевитін, В. Бегма, Б. Данилишин, О. Дзюблюк, Я. Жаліло, Г. Мазуров, В. Міщенко, М. Савлук, О. Саліхова, Т. Унковська, А. Філіпенко, В. Чужиков та інші.

Водночас ця проблема все ще потребує подальшого дослідження оскільки формування і реалізація експортно-імпортного потенціалу є складним і різноплановим процесом. А також у зв'язку з поживавленням за останні роки співпраці України з Європейським Союзом, впливом механізмів гібридної війни з боку Росії, постійним відкриттям нових і розширенням вже існуючих ринків збуту тема залишається актуально.

1. Теоретичні аспекти експортно-імпортової структури країни.

Зовнішньоекономічна діяльність для кожної країни відіграє важливу роль у формуванні тенденцій її економічної динаміки та є умовою відповідно економічного зростання. Особливо це актуально тепер, коли прослідковується глобальна трансформація світової економіки, відбуваються інтенсивні процеси транснаціоналізації, міжнародного поділу праці та глобалізації світового господарства [13]. У зв'язку із поширенням таких процесів країни стають залежними від світового ринку. Тому можна відзначити, що економічний потенціал держави визначає її рівень інтеграції у світогосподарську економічну систему, а від успіхів чи неуспіхів залежать і темпи, і характер розвитку країн.

Зовнішня торгівля являє собою взаємодію країни з іноземними державами з приводу переміщення товарів і послуг через національні кордони. Вона характеризується поняттями експорту та імпорту. У свою чергу експорт розглядається як вивіз за межі країни товарів для реалізації їх на зовнішньому ринку чи як кількість та вартість вивезених за кордон товарів. Проте, якщо розглядати експорт як вагомий чинник впливу на економічне зростання, на інтеграцію країни у світове господарство, то він набуває ознак потенціалу, тобто прихованої здатності забезпечувати досягнення поставленої мети та вирішення певної проблеми суспільного розвитку. Відповідно імпорт – це віз товарів чи капіталів будь-якою країною з-за кордону. Також існує такий показник, як сальдо зовнішньої торгівлі, який визначається як різниця між експортом та імпортом [7].

Співвідношення між різними групами товарів називають структурою торгівлі. Важливо зазначити, що структура зовнішньої торгівлі постійно змінюється. На початку XXI століття прослідковується тенденція до зниження частки сільськогосподарської продукції і видобувної промисловості, крім енергоресурсів, а головне місце посідає продукція обробної промисловості,

особливо продукція машинобудування. У свою чергу науково-технічний прогрес дедалі більше впливає на динаміку структури світової торгівлі.

Під час процесу характеризування міжнародної торгівлі вирізняють її географічну і товарну структуру. Географічна структура формується на основі розподілу торговельних потоків між окремими країнами та їх групами, які створені за територіальною або організаційною ознакою. Географічна структура міжнародної торгівлі сформувалася під впливом світогосподарського поділу праці, тобто поглибленого міжнародного поділу праці й розвитку науково-технічної революції [6, с. 58-60].

Закон порівняльних переваг значною мірою визначає товарну структуру світової торгівлі. Елементи, які наявні у недостатній кількості, держава імпортує з-за кордону, а для покриття цього імпорту, держава експортує товари, яких у неї є надлишок [6, с. 61-65].

Багато попередніх досліджень виявили позитивний зв'язок між темпами зростання товарообігу та темпами зростання виробництва. Можна сказати, що позитивні наслідки міжнародної торгівлі за економічним зростанням були вперше вказані Адамом Смітом та Девідом Рікардо(1776), який стверджував, що міжнародна торгівля відіграє важливу роль у економічному зростанні і що існує економічна вигода від спеціалізації.

У додаток до цього, експорт товарів та послуг є одним з найважливіших джерел валютного доходу, який полегшує тиск на платіжний баланс і створює можливості для працевлаштування. Стратегія зростання експорту спрямована на те, щоб забезпечити виробникам стимули для експорту своїх товарів за допомогою впливу держави економічними методами. Вона також має на меті збільшити можливості виробляти товари та послуги, здатні конкурувати на світовому ринку, використовувати передові технології та забезпечувати іноземну валюту, необхідну для імпорту товарів промисловості.

Експорт може збільшити внутрішньогалузеву торгівлю, допомогти країні інтегруватися в світову економіку та зменшити вплив зовнішніх факторів на внутрішню економіку. Досвід країн Азії та Латинської Америки дає хороші приклади важливості експортного сектора економічного зростання та розвитку, що змусило економістів підкреслити важливість ролі експорту як двигуна економічного зростання [10].

Бегма і Мазуров вважали експортний потенціал частиною загального економічного потенціалу, який може відтворити його конкурентні переваги на міжнародному ринку, або переваги, які національна економіка може створити та реалізувати за межами державних кордонів [12]. Вважається, що основним змістом економічного потенціалу є виробнича функція. Також іде мова про забезпечення потреб суспільства, розвиток не лише виробництва, але і споживання, що пов'язано з процесами реалізації продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках. Тому ми переконані, що необхідно розглядати експортний потенціал у рамках економічного потенціалу як його складову, у якій відображаються можливості системи інтегруватись у світовий економічний простір. З цієї точки зору економічний потенціал охоплює найбільш агреговані складові (табл. 1.1) [5].

Таблиця 1.1

Структура економічного потенціалу

Економічний потенціал	
Виробництво	Реалізація
<ul style="list-style-type: none"> – Сільськогосподарський потенціал; – промисловий потенціал; – потенціал інших галузей. 	<ul style="list-style-type: none"> – Потенціал внутрішнього ринку; – експортний потенціал.

Отже, зовнішня торгівля є важливим елементом економіки країни. Її визначає експортний потенціал, що формує економічний потенціал. Експорт допомагає країні інтегруватися в світову економіку та зменшити залежність від зовнішніх факторів.

2. Макроекономічний аналіз зовнішньої торгівлі та диспропорцій у структурі експортно-імпоротної діяльності України.

Внутрішні ресурси держави та ступінь її інтеграції у світогосподарську економічну систему визначають її економічний потенціал. На думку науковців у даний період міжнародні політичні відносини характеризуються високим ступенем агресивності, що у свою чергу відбивається на світовій економічній ситуації. Процеси глобалізації суттєво впливають на розвиток вітчизняного ринку.

Зміна політичного напрямку розвитку України зумовила помітні зміни у її зовнішньоекономічній політиці. Якщо кілька років тому головним союзником України на міжнародній арені вважали Російську Федерацію, то тепер ним є Сполучені Штати Америки [9, с. 518], які намагаються вплинути на пришвидшення реформ в Україні, включно з контролем над певним блоком реформ у продуктивній співпраці з країнами ЄС, а також здійснюють фінансову підтримку та сприяють посиленню енергетичної безпеки. Наслідком цього є те, що за останні декілька років Україна зробила вагомі кроки на шляху до євроінтеграції та розширення ринків збуту.

За даними НБУ у 2017 році економічні відносини з країнами Європи продовжували поглиблюватися. Їх позиція як основних торговельних партнерів України зміцнилася значною мірою за рахунок експорту. Експорт до країн Європи зростав найшвидшими темпами серед найбільших за обсягами українського експорту регіонів, у результаті Європа вийшла на перше місце серед регіонів, а її частка в експорті сягнула 36% та була найвищою з 2004 року (рис. 2.1).

Це збільшення забезпечило майже половину зростання загального зовнішньоторговельного обороту України у 2017 році.

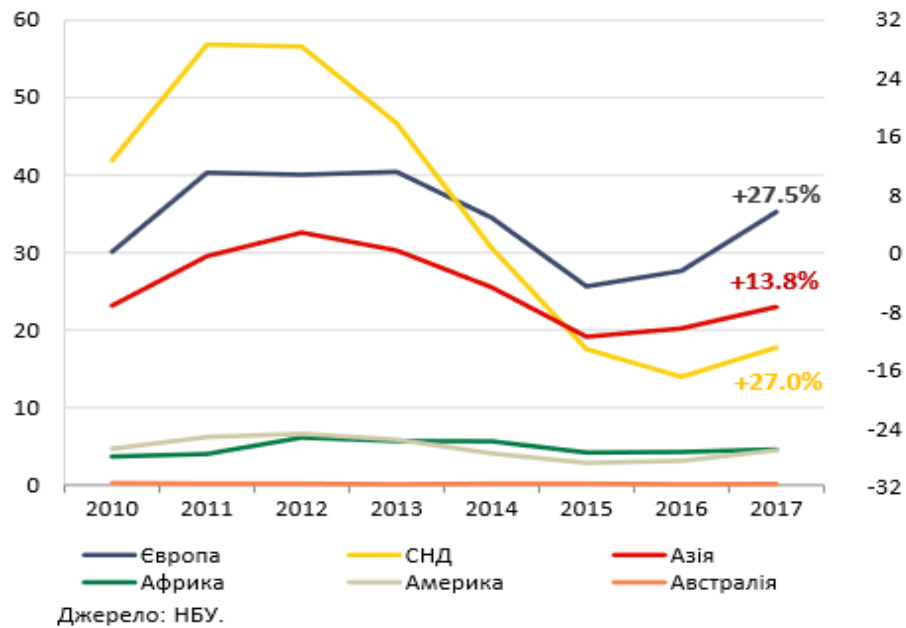

Рис. 2.1 Зовнішньоторговельний оборот України за регіонами, млрд дол. США [на основі даних [1]].

Тенденцією на 2012-2016 роки стало зменшення експорту товарів з одночасним скороченням експорту сільськогосподарської продукції. Незважаючи на загальну негативну тенденцію, в 2017 році відбулося зростання експорту, включаючи цю ж саму продукцію сільського господарства.

Щодо зростання економіки, то за даними НБУ у першому кварталі 2018 року воно становило 2,3% у річному вираженні. Цьому сприяє поліпшення зовнішньої кон'юнктури ринку, що дає змогу Україні набрати обертів на зовнішній арені і продавати більше товарів. Так, загальний обсяг експорту за перші два місяці порівняно з таким самим періодом минулого року збільшився на 17%, але при цьому обсяг імпорту зріс на 20%. Як бачимо, сальдо за цей самий період залишилося також від'ємним, але якщо торік його значення перебувало на позначці -430 млн дол., то цього року даний показник збільшився до -730 млн. Від'ємне сальдо є постійною проблемою української економіки [13].

Основний обсяг експорту припадає на кілька галузей економіки. Як і раніше, експорт зернових формує 19% всього обсягу, але за рік експорт самого зерна знизився на 1,6%. При цьому сектор рослинництва зміг збільшити продажі на 5%. А зниження обсягу продажів необроблених продуктів допомогло компенсувати зростання експорту круп, насіння та інших плодів, тобто продуктів з вищим ступенем обробки. Також збільшився обсяг експорту металів. Основна частка цієї групи припадає на чорні метали. За минулий рік їх обсяг у загальній масі зріс на 28% — до 1,7 млрд дол. (додаток А). Оскільки міжнародна торгівля сільськогосподарською продукцією на відміну від торгівлі суто промисловими товарами багато в чому залежить від погодних умов, це вагомим чином впливає на застосування певних митних і квотних обмежень у цій сфері. У світі існує певний поділ країн на нето-експортерів та нето-імпортерів продукції сільського господарства. Серед них Україна відноситься до експортерів. Певна специфіка торгівлі цим видом продукції є досить сприятливою для зовнішньої торгівлі України. Тому за останні роки спостерігається тенденція до збільшення експорту сільськогосподарської продукції до країн ЄС. Якщо ж окремо розглядати національні ринки країн ЄС, то найбільшими імпортерами української продукції є Нідерланди з часткою 18 % від українського аграрного експорту до ЄС, Іспанія – 14,3 %, Польща – 13,2 %, Італія – 12 % і Німеччина – 10,5 %. Проте суттєвим недоліком такої політики є низький рівень експорту готової продукції, яка само по собі має вищу собівартість і приносить відповідно вищий дохід.

Щодо імпорту, то за останній період найбільше частка імпорту здебільшого припадає на нафтопродукти та матеріали їх переробки. Частка цієї продукції становить 21%, при цьому сам показник порівняно з минулим роком скоротився на 0,9%, а машин і виробничого обладнання Україна почала завозити більше на 30% (додаток А).

Також ми проаналізували зміну питомої ваги окремих товарів до Європи у інтервалі 2012-2017 років (рис. 2.2). Ці товари становило 56% загального

експорту до країн Європи у 2017 році. Як можна побачити з графіка, Україна у порівнянні з 2012 роком суттєво збільшила частку експорту олійної продукції. Також збільшуються поставки доволі “екзотичної” продукції, такої як журавлина та чорниця, джемів і варення, молосків та равликів, бджолиного воску, троянд тощо. У структурі експорту металургійної продукції збільшилася частка готових виробів з чорних металів. Динамічно зростає експорт деревини та виробів з неї, а також меблів. Попри відносно незначні обсяги, зростає експорт окремих видів машинобудівної продукції (проводів, акумуляторів, водонагрівачів).

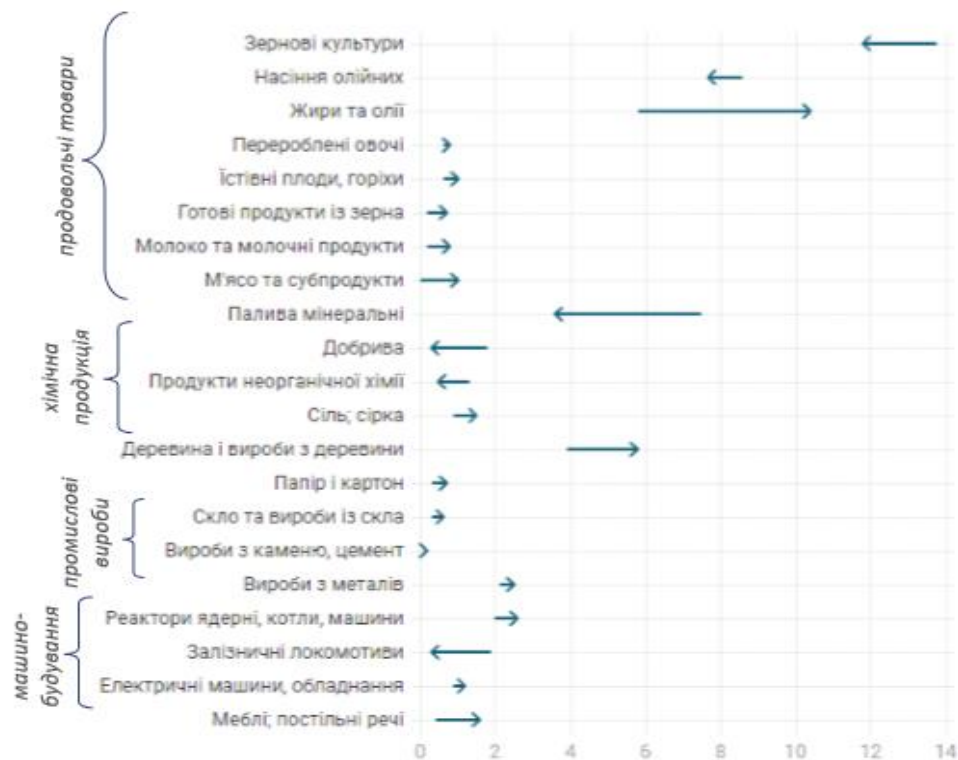

Рис. 2.2 Питома вага окремих товарів у експорті до Європи у 2012 та 2017 роках, % [на основі даних [4].

Розглядаючи експортно-імпортний потенціал України, ми прослідковуємо постійне збільшення частки зовнішньої торгівлі. При цьому разом із зростанням цих операцій, частка імпорту незмінно перевищує експорт, а їхня різниця часом складає до 8 % ВВП .

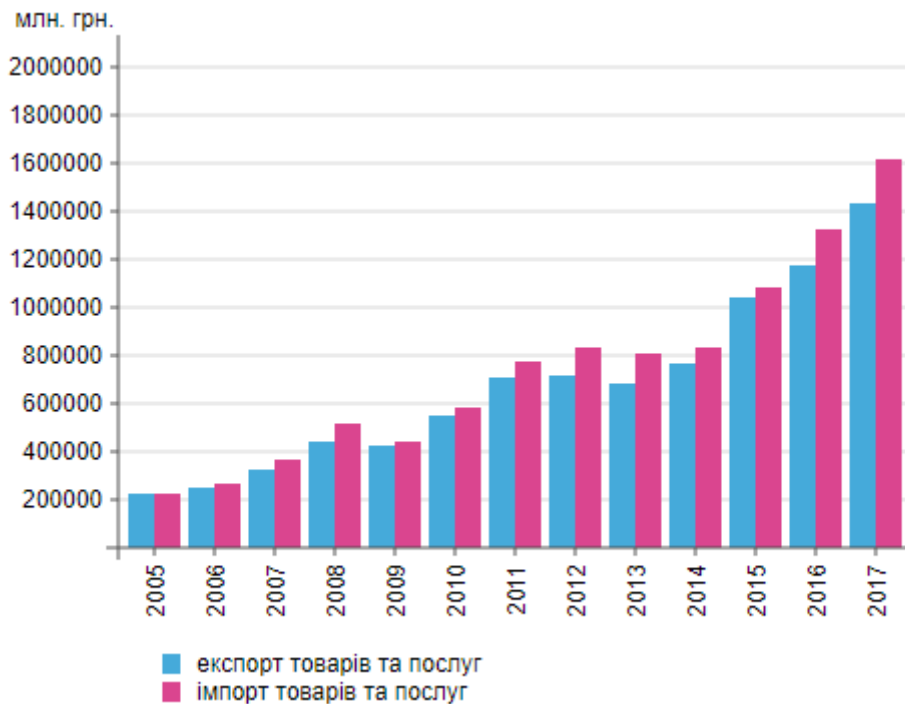

Рис. 2.3 Зовнішньоторговельний баланс України 2015-2017 рр. [автор склав самостійно на основі [3].

Таким чином, за останні роки прослідковується зміна у векторах зовнішньоекономічної діяльності України. Також спостерігається збільшення нарощування експорту товарів. Основні операції проводяться все з тими ж самими групами продукції. Проте внаслідок зростання цін на товари спостерігається приріст грошової складової. А це у свою чергу зумовлює збільшення імпорту нафтопродуктів, що впливає на торговельний баланс України.

3. Напрямки оптимізації регулювання зовнішньоторговельних потоків України.

Результати, які ми отримали у практичній частині дають змогу обговорювати поточну та майбутню ситуацію українських виробників на зовнішньому ринку. Ратифікація Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом надала українським підприємцям дві переваги: по-перше, час у відповідності до стандартів ЄС; по-друге, відкритий доступ на ринок ЄС та доступ до закритого внутрішнього ринку європейських виробників (тарифи на виході на український ринок залишаються незмінними) [9, с. 403].

Оскільки в промисловості України в певний період свого існування мало місце різке скорочення галузей, які виробляють готову продукцію з високою доданою вартістю, а саме це легка промисловість, хімічна, машинобудування. І значне підвищення частки галузей з низьким ступенем обробки та високою енергомісткістю. У результаті почали домінувати експортноорієнтовані галузі з сировинною орієнтацією, що є негативним для економіки країни.

Більше того, прослідковується така залежність, що якщо у структурі експорту домінують товари з низьким ступенем обробки, напівфабрикати, то у структурі імпорту значну частину займає продукція з високою доданою вартістю та високотехнологічні товари, що у свою чергу є перешкодою на шляху до збалансування торговельного балансу, тому що надходження від експорту не здатні покрити імпорт.

Висока сировинна орієнтація українського експорту та значна залежність від імпорту є результатом низької конкурентоспроможності більшості галузей нашої економіки, через високу монополізованість, недостатньо розвинені економічні стратегії та недалекоглядність українських підприємств.

Проте, незважаючи на велику кількість недоліків, для України все ж існують певні шляхи удосконалення зовнішньоекономічних відносин. Не

зважаючи на те, що у 2014 році частка українського експорту в Росію значно знизилася, в той же час було відкрито "Вікно в Європу" для українських бізнесменів у формі ринку ЄС з населенням близько 502 мільйонів чоловік і часткою ВВП у загальному світовому обсязі 23,1% [9, с. 413].

Дуже важливим для України є залучення іноземного капіталу, що спричинить розвиток економіки. Крім того, є принаймні три причини, чому партнерство з українськими виробниками може бути цікавим для компаній ЄС. По-перше, Україна має матеріали та компоненти. Якщо, наприклад, українські підприємства вирішили зробити якийсь ливарний виріб, це набагато простіше, оскільки Україна має свою сировину. Немає потреби завозити сталеві заготівлі або напівфабрикати, оскільки все це може бути вироблено в Україні. Друга причина - логістика та географічна близькість до Європи. Наявність широкого кордон з європейськими країнами (Польща, Угорщина, Словаччина, Румунія), а також доступ до міжнародних транспортних коридорів. Нарешті, є якість персоналу на українських підприємствах, де вони висококваліфіковані в галузі високих технологій.

Проте не менш важливим є підтримання експорту з боку держави на законодавчому рівні. Посилаючись на досвід інших країн, введення певних преференцій, квот для вітчизняних підприємців повинно позитивно вплинути на загальну структуру експорту і збалансувати зовнішню торгівлю.

Привабливість держави на світовому ринку є не менш важливою. Значною проблемою є те, що Україна все ще не може відновити свій імідж через те, що війна у східних регіонах все ще продовжується, боротьба з корупцією ще не дійшла до свого логічного завершення, тому і багато інвестиційних потоків все ще не є впевненими у надійності України у цьому плані. Тому важливим завданням для держави є будівництво сприятливого іміджу.

Також найближчим часом пріоритетним для України повинно стати імпортозаміщення, що дозволить не лише вдосконалити структуру зовнішньої торгівлі, зберегти валютні кошти всередині країни, але й створити нові робочі місця, зменшити рівень безробіття в країні, і на цій основі забезпечити прискорення економічного зростання. Потенціал для імпортозаміщення є практично в усіх галузях економіки насамперед це хімічна та нафтохімічна промисловість, промисловість будівельних матеріалів, легка та харчова промисловість, машинобудування, деревообробна та целюлознопаперова промисловість, фармацевтика. Такий напрямок підтверджується успіхом інших держав, таких як Китай, Тайвань, Південна Корея.

Отже, структура вітчизняного експорту потребує ще великої кількості доопрацювань та стратегічного вдосконалення.

Висновки

На основі проведених досліджень можна зробити висновок, що грамотно побудована структура експортно-імпоротної діяльності держави є надзвичайно важливою для її економіки. Нарощення обсягів експорту дозволяє країні інтегруватися у світову економіку, підвищити конкурентоспроможність і якість продукції.

Держава має досить хороший експортний потенціал. За останні роки спостерігається нарощення зовнішньої торгівлі. Проте, на жаль, у структурі українського експорту переважають товари з низьким рівнем обробки та напівфабрикати, що відповідно не є позитивним явищем. Відповідно важливим подолання структурних диспропорцій у зовнішній торгівлі та досягнення позитивного сальдо у торговельному балансі.

Україна зараз переживає адаптивний період після досить різкої зміни політичних векторів у 2014 році. Проте активно проводиться процес інтеграції на європейський ринок. Найбільш експортоорієнтованими галузями є продукція агропромислових корпорацій та харчової промисловості, металургійного комплексу, машинобудування та мінеральні продукти.

Підсумовуючи результати, можна стверджувати, що для розвитку експортного потенціалу України найближчим часом необхідно:

- сприяти конкурентоспроможності українських виробників на основі структурних реформ в економіці, зокрема експортно-орієнтованих галузей;
- проводити якісні зміни в спеціалізації української трудової діяльності на основі розробки та реалізації комплексної експортної стратегії, орієнтованої на збільшення експорту інноваційних та традиційних українських товарів з високим рівнем цінності та збільшенням грантів на високотехнологічні послуги: переорієнтувати стратегію імпорту на

забезпечення комплексного вирішення проблем модернізації національної промисловості та активної політики імпортозаміщення;

- вирішити проблему розрізнення закупівельних та імпортних цін на сільськогосподарську продукцію.

Загалом результати цього дослідження вказують на подальшу необхідність вдосконалення структури зовнішньої торгівлі України а також важливість спрямування експортного потенціалу українських підприємств на європейський ринок в контексті сучасної геополітичної ситуації.

Список використаної літератури

1. Географічна структура зовнішньої торгівлі товарами. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Дідченко О. І. Зовнішньоекономічна діяльність. Навчальний посібник для студентів ЗДІА економічних спеціальностей / Укл.: О.І. Дідченко – Запоріжжя: Видавництво ЗДІА, 2014. – 218 с.
3. Експорт та імпорт України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp/eximp>
4. Зовнішня торгівля з країнами ЄС. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=65613
5. Кіндзерський Ю. В. Промисловий потенціал України: проблеми та перспективи структурно-інноваційних трансформацій/ За ред. Ю. В. Кіндзерського. — К.: Ін-т економіки та прогнозування НАН України, 2007 — С. 27—28.
6. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: підруч. для студ. вищ. навч. Закл. / [Козак Ю. Г., Лук'яненко Д. Г., Макогон Ю. В. та ін.]; - К.: Центр учбової літератури, 2009. – 560с.
7. Морозов С. М. Словник іншомовних слів / Уклад.: С. М. Морозов, Л. М. Шкаралупа. — К.: Наук. думка, 2000. — С. 192.
8. Парахонський Б. О. Актуальні виклики та загрози регіональній безпеці: висновки для України / Б. О. Парахонський, Г. М. Яворська ; за заг. ред. К. А. Кононенка. — К., 2014. — 42 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.niss.gov.ua/public/File/2014_table/0625_dop.pdf
9. Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2015 році : аналітична доповідь до Щорічного Послання Президента України до Верховної Ради України. — Київ : НІСД, 2015. — 684 с. — [Електронний ресурс]. — Режим

доступу: http://www.niss.gov.ua/public/File/2015_book/POSLANNYA-2015_giper_new.pdf

10. Пузанов І. І. Вплив експортоорієнтованої та імпортозамінної стратегії на характер і напрями економічного зростання / І. І. Пузанов // Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту. - 2014. - № 1. - С. 44-52. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvhastat_2014_1_9

11. Товарна структура зовнішньої торгівлі України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2018/zd/tsztt/tsztt_u/tsztt0818_u.htm

12. Begma V., Mazurov G., 2007. Some aspects of determining the export potential of Ukrainian military–industrial complex. Problems of science. – No.7. – pp. 45–51

13. World Bank Open data [Electronic resource]., 2018. – Access mode: <http://data.worldbank.org/topic>

Додатки

Додаток А

Таблиця 2.1

Товарна структура зовнішньої торгівлі у січні-лютому 2018 р.

Товари	Експорт		Імпорт	
	млн дол.	у відсотках	Млн дол.	У відсотках
Усього	7376,8	100,0	8117,9	100,0
Живі тварини, продукти тваринного походження	175,1	2,4	135,7	1,7
Продукти рослинного походження	1437,3	19,5	353,4	4,4
Жири та олії тваринного або рослинного походження	700,7	9,5	38,1	0,5
Готові харчові продукти	460,4	6,2	325,4	4,0
Мінеральні продукти	666,9	9,0	1873,3	23,1
Продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості	264,1	3,6	1236,7	15,2
Полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них	111,3	1,5	515,7	6,4
Шкури необроблені, шкіра вичинена	28,6	0,4	43,8	0,5
Деревина і вироби з деревини	226,8	3,1	42,7	0,5
Маса з деревини або інших волокнистих целюлозних матеріалів	82,2	1,1	164,0	2,0
Текстильні матеріали та текстильні вироби	134,9	1,8	283,8	3,5
Взуття, головні убори, парасольки	33,6	0,5	57,7	0,7
Вироби з каменю, гіпсу, цементу	53,0	0,7	110,9	1,4
Недорогоцінні метали та вироби з них	1974,7	26,6	485,7	6,0
Машини, обладнання та механізми, електротехнічне обладнання	731,6	9,9	1594,0	19,6

Джерело: автор склав самостійно на основі [8]